Alimenty

Rumunia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne“ oraz „obowiązek alimentacyjny“? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Ustawowy obowiązek alimentacyjny to nałożony na daną osobę prawny obowiązek zapewnienia innej osobie niezbędnych środków utrzymania, w tym zaspokojenia jej potrzeb psychicznych, oraz – w przypadku obowiązków alimentacyjnych rodziców wobec małoletnich dzieci – środków niezbędnych do wychowania takich dzieci, zapewnienia im edukacji i szkolenia zawodowego.

Obowiązek alimentacyjny istnieje między małżonkami, krewnymi w linii prostej, rodzeństwem oraz niektórymi innymi osobami określonymi przez prawo (art. 516 rumuńskiego kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny istnieje również między byłymi małżonkami (art. 398 kodeksu cywilnego). Tego rodzaju świadczenia nie należy mylić ze świadczeniem wyrównawczym czy odszkodowaniem.

Małżonek, który łożył na utrzymanie dziecka drugiego z małżonków, jest zobowiązany do zapewnienia środków utrzymania temu dziecku do chwili osiągnięcia przez nie pełnoletności, ale wyłącznie w przypadku, gdy rodzice biologiczni tego dziecka nie żyją, zaginęli lub popadli w niedostatek (art. 517 ust. 1 kodeksu cywilnego). Z kolei dziecko może być zobowiązane do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz osoby, która łożyła na jego utrzymanie przez co najmniej 10 lat (art. 517 ust. 2 kodeksu cywilnego).

Spadkobiercy osoby, która była zobowiązana do łożenia na utrzymanie małoletniego lub zapewniała mu środki utrzymania, mimo że zgodnie z prawem nie była do tego zobowiązana, są zobowiązani – w zależności od wartości odziedziczonego majątku – do dalszego łożenia na utrzymanie takiego małoletniego, jeżeli jego rodzice nie żyją, zaginęli lub popadli w niedostatek, ale wyłącznie do chwili osiągnięcia przez niego pełnoletności.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Kwestię obowiązku alimentacyjnego między rodzicami a dziećmi regulują przepisy art. 499 i 525 kodeksu cywilnego. Uznaje się, że małoletni dochodzący roszczeń alimentacyjnych od swoich rodziców znajdują się w niedostatku, jeżeli nie są w stanie samodzielnie się utrzymać z wykonywanej przez siebie pracy, nawet jeżeli posiadają jakiś majątek. Jeżeli jednak wypłacanie świadczeń alimentacyjnych wiąże się z nadmiernym uszczerbkiem dla rodziców, sąd rodzinny może wyrazić zgodę na pokrycie kosztów utrzymania dziecka ze środków uzyskanych ze sprzedaży majątku dziecka, z wyłączeniem artykułów pierwszej potrzeby.

Rodzice są zobowiązani do łożenia na utrzymanie pełnoletniego dziecka (18 lat), które kontynuuje naukę, do czasu zakończenia tej nauki, ale nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 26. roku życia.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Powód będący wierzycielem musi wnieść pozew do sądu właściwego dla jego miejsca zamieszkania lub dla miejsca zamieszkania pozwanego będącego dłużnikiem. Wniosek o świadczenie alimentacyjne można zgłosić odrębnie albo w toku postępowania o rozwód, ustalenie ojcostwa, przyznanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem lub ustalenie miejsca pobytu dziecka. Sąd może zarządzić, w drodze nakazu sądowego, środki tymczasowe obowiązujące do czasu wydania orzeczenia rozstrzygającego co do istoty sprawy. Postępowanie przed sądem pierwszej instancji składa się z kilku etapów. Etap pisemny obejmuje złożenie roszczenia, odpowiedzi na skargę i pozwu wzajemnego; sąd może zarządzić środki zabezpieczające, takie jak zajęcie mienia; strony otrzymują wezwanie do stawiennictwa oraz doręczane są im pisma procesowe. Etap ustny obejmuje rozprawę, podczas której można podnosić zarzuty procesowe i pobrać dowody. Następnie sąd odbywa naradę i wydaje orzeczenie.

W przypadku rozwodu na zgodny wniosek małżonków, który można uzyskać przed notariuszem, małżonkowie mogą porozumieć się we wszystkich dodatkowych kwestiach związanych z rozwodem, uwzględniając kwestie związane z ustaleniem udziału każdego z małżonków w kosztach związanych z wychowaniem, nauką, szkoleniem zawodowym lub studiami dzieci.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Co do zasady strony biorące udział w postępowaniu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych mogą być reprezentowane przez pełnomocników. Jeżeli jednak powództwo o alimenty wytacza się łącznie z powództwem rozwodowym, małżonkowie mogą być reprezentowani w postępowaniu rozwodowym wyłącznie w określonych przypadkach przewidzianych w art. 920 kodeksu postępowania cywilnego.

W przypadku wytoczenia odrębnego powództwa o ustalenie wysokości, podwyższenie lub obniżenie świadczeń alimentacyjnych strony mogą być reprezentowane w tradycyjny sposób przez prawnika lub innego pełnomocnika procesowego; jeżeli pełnomocnik strony nie jest prawnikiem, wówczas nie może on wygłosić mowy końcowej na rozprawie. Małoletniego reprezentuje przedstawiciel ustawowy (jedno z rodziców lub – w wyjątkowych przypadkach – inna osoba wykonująca władzę rodzicielską). Dziecko, które osiągnęło pełnoletność, wytacza powództwo we własnym imieniu.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Sąd właściwy miejscowo (tj. sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego/dłużnika albo powoda/wierzyciela) można ustalić na podstawie informacji zawartych w rumuńskim atlasie sądowym opublikowanym na portalu sądowym na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx.

6 Czy aby wnieść sprawę do sadu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Nie, ponieważ nie obowiązuje przymus adwokacki.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Zgodnie z art. 15 lit. e) nadzwyczajnego dekretu rządowego nr 80/2013 w sprawie znaków opłaty sądowej wnioski o ustalenie lub zmianę wysokości świadczeń alimentacyjnych podlegają opłacie w wysokości 20 lei rumuńskich. Nie obowiązuje przymus adwokacki. Jeżeli zainteresowana strona nie uzyskuje wystarczających dochodów, może zwrócić się o przyznanie jej pomocy prawnej na pokrycie honorarium prawnika lub innych kosztów postępowania.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd zasądza alimenty, biorąc pod uwagę potrzeby powoda i środki, jakimi dysponuje zobowiązany. Co do zasady alimenty zapewnia się w naturze, w postaci świadczeń rzeczowych służących zaspokojeniu podstawowych potrzeb. W praktyce jednak sądy w większości przypadków zasądzają alimenty w formie pieniężnej jako ustaloną kwotę albo jako odsetek miesięcznego dochodu dłużnika (art. 530 kodeksu cywilnego). Alimenty w formie ustalonej kwoty są z mocy prawa waloryzowane co kwartał o wskaźnik inflacji.
Jeżeli dłużnikiem alimentacyjnym jest jedno z rodziców, wysokość świadczeń alimentacyjnych może wynosić maksymalnie jedną czwartą jego miesięcznego dochodu netto w przypadku jednego dziecka, jednej trzeciej jego dochodu netto w przypadku dwójki dzieci oraz połowy tego dochodu w przypadku trojga lub większej liczby dzieci. Zgodnie z przepisami prawa kwota świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci w połączeniu z kwotą wszelkich innych świadczeń alimentacyjnych na rzecz innych osób nie może przekraczać połowy miesięcznego dochodu netto zobowiązanego (art. 529 kodeksu cywilnego).
W przypadku zmiany sytuacji materialnej zobowiązanego lub potrzeb uprawnionego sąd rodzinny może – w toku nowego postępowania – podwyższyć lub obniżyć świadczenie alimentacyjne lub, w stosownych przypadkach, uchylić obowiązek alimentacyjny (art. 531 kodeksu cywilnego).

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Zobowiązania alimentacyjne wykonuje się w naturze, w postaci świadczeń rzeczowych służących zaspokojeniu podstawowych potrzeb oraz, w stosownych przypadkach, pokryciu kosztów wychowania, nauki, szkolenia zawodowego lub studiów (art. 530 kodeksu cywilnego). Jeżeli zobowiązany nie wywiąże się dobrowolnie z obowiązku zapewnienia środków utrzymania w naturze, sąd rodzinny nakazuje mu wypłatę świadczeń alimentacyjnych w formie pieniężnej.
Świadczenie alimentacyjne może zostać zasądzone jako kwota w określonej wysokości albo jako odsetek miesięcznych dochodów netto zobowiązanego.
Świadczenie alimentacyjne jest wypłacane w regularnych ratach w dniach uzgodnionych przez strony lub – w przypadku braku tego rodzaju porozumienia – w dniach wskazanych w orzeczeniu sądu. Strony mogą uzgodnić lub – jeżeli będzie to należycie uzasadnione – sąd rodzinny może orzec, że świadczenia alimentacyjne mają zostać wypłacone z góry w formie płatności jednorazowej służącej zaspokojeniu potrzeb uprawnionego przez dłuższy okres lub przez cały okres istnienia obowiązku alimentacyjnego, pod warunkiem że dłużnik alimentacyjny dysponuje środkami niezbędnymi do wywiązania się z tego obowiązku (art. 533 kodeksu cywilnego).
Świadczenie alimentacyjne zasądzone na rzecz małoletniego wypłaca się jego przedstawicielowi ustawowemu.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Ponieważ w większości przypadków świadczenie alimentacyjne jest zasądzane w formie pieniężnej, najczęściej stosowanym środkiem egzekucyjnym jest zajęcie wynagrodzenia (comiesięcznego dochodu). Przymusowa sprzedaż ruchomości i nieruchomości dłużnika jest rzadziej stosowanym środkiem egzekucyjnym.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

Jeżeli chodzi o odzyskiwanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, art. 728 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że zajęciu na poczet zobowiązań alimentacyjnych może podlegać maksymalnie połowa regularnego miesięcznego dochodu netto dłużnika. Jeżeli ta sama kwota jest przedmiotem więcej niż jednego postępowania egzekucyjnego, wysokość kwoty faktycznie podlegającej odzyskaniu nie może przekraczać połowy miesięcznego dochodu netto dłużnika, niezależnie od charakteru roszczeń.
Jeżeli wierzyciel zwróci się w tym samym czasie o zajęcie szeregu ruchomości lub nieruchomości, których wartość w oczywisty sposób przekracza wartość roszczenia, sąd egzekucyjny może ograniczyć jej zakres do określonych składników majątku (art. 701 kodeksu postępowania cywilnego).
Egzekucja dobiega końca np. po całkowitym spełnieniu obowiązku wskazanego w tytule wykonawczym oraz po uiszczeniu opłat egzekucyjnych, jak również w przypadku braku możliwości przeprowadzenia lub kontynuowania egzekucji z uwagi na brak aktywów podlegających zajęciu lub niemożność sprzedaży takich aktywów, a także w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego (art. 702 kodeksu postępowania cywilnego).
Prawo do wystąpienia o wszczęcie postępowania egzekucyjnego ulega przedawnieniu po upływie trzech lat. Sprzeciw od nakazu wszczęcia postępowania egzekucyjnego można wnieść do sądu egzekucyjnego. Właściwy sąd może zawiesić postępowanie egzekucyjne do czasu rozpoznania sprzeciwu (art. 719 i nast. kodeksu postępowania cywilnego).
W przypadku uchylenia tytułu wykonawczego lub umorzenia postępowania egzekucyjnego zainteresowana strona ma prawo zwrócić się o odwrócenie skutków egzekucji poprzez przywrócenie stanu poprzedniego (art. 723 i nast. kodeksu postępowania cywilnego).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Nie dotyczy.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Nie dotyczy.

14 Jeżeli zamieszkuję na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009, konwencją haską z 2007 r. lub konwencją nowojorską z 1956 r. powód może wnieść pozew o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych za pośrednictwem rumuńskiego Ministerstwa Sprawiedliwości, jeżeli dłużnik zamieszkuje w państwie członkowskim UE będącym stroną konwencji haskiej z 2007 r. lub konwencji nowojorskiej z 1956 r.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Ministerul român al Justiției (Ministerstwo Sprawiedliwości Rumunii)
Strada Apolodor 17, Sector 5, Bucharest 050741
Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară
(Dyrekcja ds. Prawa Międzynarodowego i Współpracy Sądowej)
faks: +40372041079 lub +40372041084, e-mail: ddit@just.ro

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Nie. Powód musi skontaktować się z przekazującym organem centralnym w swoim państwie wyznaczonym zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4 /2009, konwencją haską z 2007 r. lub konwencją nowojorską z 1956 r.
Wysyłający organ centralny w państwie dłużnika może następnie skontaktować się z przyjmującym organem centralnym w Rumunii, którym jest:
rumuńskie Ministerstwo Sprawiedliwości w przypadku wniosków złożonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 i konwencji haskiej z 2007 r. lub
Izba Adwokacka w Bukareszcie (Baroul Bucureşti) w przypadku wniosków złożonych na podstawie konwencji nowojorskiej z 1956 r.
Następnie wniosek zostaje przekazany właściwemu sądowi.
Dłużnik zamieszkujący w państwie trzecim może złożyć wniosek osobiście lub za pośrednictwem prawnika bezpośrednio w rumuńskim sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania pozwanego lub dłużnika.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Dłużnik zamieszkujący w państwie trzecim może złożyć wniosek osobiście lub za pośrednictwem prawnika bezpośrednio w rumuńskim sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania pozwanego lub dłużnika. Dane kontaktowe rumuńskiego sądu właściwego dla miejsca zamieszania pozwanego lub dłużnika można znaleźć na portalu sądowym https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak. Zgodnie z art. 2612 rumuńskiego kodeksu cywilnego prawo właściwe dla zobowiązań alimentacyjnych ustala się zgodnie z prawem Unii Europejskiej, tj. zgodnie z postanowieniami Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Zgodnie z ustawą nr 36/2012 o niektórych środkach niezbędnych do wdrożenia określonych rozporządzeń i decyzji Rady Unii Europejskiej i instrumentów prawa prywatnego międzynarodowego w obszarze zobowiązań alimentacyjnych po otrzymaniu wniosku o świadczenia alimentacyjne lub o podjęcie szczególnych działań Ministerstwo Sprawiedliwości przekazuje taki wniosek do rozpatrzenia właściwemu organowi lub podmiotowi, w którego posiadaniu znajdują się dane osobowe, właściwej lokalnej izbie adwokackiej, Izbie Komorników Sądowych lub – w stosownych przypadkach – właściwemu sądowi.
W przypadku wniosków przekazywanych za pośrednictwem organu centralnego powodowie dochodzący świadczeń alimentacyjnych, którzy nie ukończyli jeszcze 18. roku życia lub którzy nie ukończyli jeszcze 21. roku życia i kontynuują naukę, oraz powodowie dochodzący świadczeń alimentacyjnych będący osobami wymagającymi szczególnego traktowania mogą otrzymać bezpłatną pomoc prawną w pełnym zakresie na warunkach określonych w art. 46 rozporządzenia.
Ministerstwo Sprawiedliwości przekazuje wnioski otrzymane od państw trzecich bezpośrednio właściwej lokalnej izbie adwokackiej. Dziekan izby adwokackiej wydaje w trybie pilnym obowiązkową decyzję o wyznaczeniu adwokata z urzędu. Wyznaczony adwokat występuje o przyznanie pomocy prawnej, w tym również w formie pokrycia honorarium komornika sądowego.
Następnie, po uzyskaniu tytułu wykonawczego, wyznaczony adwokat występuje do sądu o przyznanie pomocy prawnej w formie pokrycia honorarium komornika sądowego. Adwokat przekazuje wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, tytuł wykonawczy i decyzję dziekana izby adwokackiej właściwemu lokalnemu komornikowi sądowemu.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Rumunia przyjęła *ustawę nr 36/2012 o niektórych środkach niezbędnych do wdrożenia określonych rozporządzeń i decyzji Rady Unii Europejskiej i instrumentów prawa prywatnego międzynarodowego w obszarze zobowiązań alimentacyjnych.*
Ministerstwo Sprawiedliwości zostało wyznaczone na organ centralny Rumunii przekazujący wnioski, o których mowa w art. 53 i 56 rozporządzenia. Po otrzymaniu wymaganych dokumentów uzupełniających od wierzyciela lub dłużnika Ministerstwo Sprawiedliwości wypełnia część A wniosku i może udzielić wierzycielowi lub dłużnikowi pomocy przy wypełnianiu części B.
Ministerstwo Sprawiedliwości pełni funkcję wezwanego organu centralnego odpowiedzialnego za przyjmowanie wniosków o podjęcie szczególnych działań i wniosków o świadczenia alimentacyjne. Po otrzymaniu wniosku Ministerstwo Sprawiedliwości przekazuje go do rozpatrzenia właściwemu organowi lub podmiotowi, w którego posiadaniu znajdują się dane osobowe, właściwej lokalnej izbie adwokackiej, Izbie Komorników Sądowych lub – w stosownych przypadkach – właściwemu sądowi.

Ta strona jest częścią portalu Twoja Europa.
Państwa opinia na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/08/2023
Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.